

Tema 10.03.2021

Den bedste zinkfri løsning findes i egen besætning

Det gode håndværk og det rette foder lægger grundlaget for en succesrig udfasning af zink i smågriseproduktionen, fastslår man hos Hedegaard.

Det er supervigtigt, at alle grise er i gang med at æde i farestalden. Start fodertildeling senest fra dag fem og altid flere gange dagligt, råder Hedegaard.

[Af Jacob Lund-Larsen](#)

Udfasningen af zink i smågriseproduktionen skal være endelig på plads i juni 2022. Men man skal ikke vente på løsninger, for de kan være meget individuelle, lyder budskabet fra Hedegaard A/S.

- Vi har det sidste års tid ofte hørt svineproducenter sige: »Lad nu andre forsøge sig, så springer vi på vognen, når der er fundet løsninger, vi kan bruge i 2022«, fortæller Anders Amstrup, der er faglig rådgiver hos Hedegaard.

Rådgiveren pointerer, at man efterhånden har en del erfaringer, som viser, at den løsning, der fungerer i én besætning, ikke nødvendigvis fungerer i en anden besætning.

- Det er vigtigt at sætte fokus på løsningen i egen besætning, da sundhedsstatus, staldklima, staldindretning, fodringsanlæg, arbejdsrutiner og management er forskellige fra besætning til besætning, siger Anders Amstrup.

Løsningen findes i egen besætning

Hedegaards anbefaling er derfor, at det er i egen besætning, den rigtige løsning skal findes.

- Vi anbefaler derfor at starte nu, hvor man har muligheden for at falde tilbage på zink-løsningen, hvis udfasningen af zink ikke lykkedes i første omgang, nævner Anders Amstrup.

Rådgiverens og Hedegaards erfaring er blandt andet, at udfasningen af zink lykkedes i mange besætninger, hvis en række grundlæggende faktorer, er på plads.

- Derfor anbefaler vi f.eks., at hvis man har betonspalter i fravænningsstalden, så skal man seriøst overveje at få dem skiftet til støbejern eller plastriste, inden man går i gang. Man skal samtidig kun gå i gang, hvis man i forvejen fravænner stærke grise og har gode stabile produktionsresultater i klimastalden.

- Det er supervigtigt, at alle grise er i gang med at æde i farestalden. Start fodertildeling senest fra dag fem og altid flere gange dagligt. Det er vigtigere, at grisen har lært at æde, end hvor gammel og hvor tung den er ved fravæning, lyder Anders Amstrups råd.

Hold fokus på hygiejne

Det er ligeledes Hedegaards erfaring, at selvom grisen har lært at æde tørfoder, så gælder det fortsat, at jo ældre og jo mere robust grisen er ved fravæning, jo større er sandsynligheden for succes.

Og når det kommer til staldhygiejne, er der ligeledes klare anbefalinger fra rådgiveren.

- Fravænningsstalden vaskes med sæbe og desinficeres efterfølgende. Stalden skal være helt tør. Dvs. gulv og inventar har samme temperatur som staldrum. Staldrummet bør være 30 grader, når grisene flyttes ind. Under overdækning skal gulvtemperaturen være cirka 32 grader, anbefaler Anders Amstrup.

Få hurtigt gang i grisene

Han anbefaler samtidig, at man gerne bruger det samme foder i farestalden, så grisene undgår foderskift.

- Det er vigtigt, at grisene er hurtigt i gang med at æde efter fravæningen, fordi lang faste skader tarmen, pointerer rådgiveren og tilføjer:

- Tændt lys i stalden det første døgn får grisene hurtigere i gang med at æde foder. Giv foder på gulvet eller endnu bedre opblødt foder i langkrybbe fire gange dagligt de første dage. Og hav fokus på foderhygiejnen. Sørg også for at drikkevandet i automater og kopper er rent, pointerer Anders Amstrup.

Lidt lavere tilvækst

Han tilføjer, at man må acceptere, at tilvæksten bliver lavere i fravænningsperioden.

- Det vigtigste er, at grisene kommer igennem perioden med en sund tarm og en lav dødelighed, for så vil effekten på afgangsvægten blive minimal, understreger han.

Anders Amstrup forklarer, at man hos Hedegaard længe har haft en god løsning med zink-blandinger - en til store robuste grise og en til mindre og yngre grise.

- Denne model tror vi også er løsningen ved udfasningen af zink, hvor vi har lavet en zink-fri blanding med blodplasma og høj andel af mælk til de mindste grise kaldet Minigris Plasma.

Hedegaard har også en blanding uden plasma og mindre mælk til de robuste og lidt ældre fravænningsgrise, som kaldes Minigris Zero.

- Vores råd er, at man bruger samme blanding i farestalden, som man anvender efter fravænnning for at undgå et foderskift, understreger rådgiveren.

Høj syreandel

Fælles for firmaets blandinger er ifølge producenten, at der indgår en høj andel af syrer fordelt på flere typer af syrer.

- Proteinforsyningen kommer fra mange kilder med høj fordøjelighed, og der indgår ingen sojaskrå. Der indgår flere forskellige probiotika for at få en bred stabiliserende virkning på mavetarmsundheden.

- Vi har et stort indhold af fibre bl.a. fra et anseeligt indhold af havre og byg. Vi har tilsat en høj andel aromastof for at øge foderoptagelsen. Begge blandinger har et lavt indhold af råprotein og et moderat energiindhold, forklarer Anders Amstrup.

Helt friske blandinger

Hedegaard lancerede blandingerne i januar i år.

- Selvom erfaringsgrundlaget er forholdsvis beskedent, har vi dog allerede fået en del positive tilbagemeldinger, hvor kunder foreløbig fortæller, at grisene har stor ædelyst, og fravænningen uden zink er gået nemmere end forventet.

- Men det skal siges, at vi her taler om besætninger, der har været omstillingsparate, og har sikret sig at de oplistede punkter er på plads.

- Vi gør meget ud af at formidle vigtigheden af disse punkter, samt at man skal være mentalt indstillet på at bruge noget ekstra tid til opsyn og pasning af nyfravænnede grise. I hvert fald indtil man får opbygget et erfaringsgrundlag fra sin egen besætning. En gang daglig tilsyn er ikke nok, hvis man vil have succes med zinkfri fravænnning, slutter Anders Amstrup fra Hedegaard.